

(De zeven opmerkingen van Hanneke Hegeman)

Opmerkingen jaarverslag Integriteit 2019 gemeente Helmond vanuit de burger bekeken

1. Inleiding (blz. 1):

"Integer handelen is meer dan alleen de naleving van protocollen en integriteitsbeleid. Integer handelen is een keuze waar eenieder iedere dag voor moet beslissen, juist wanneer er soms buiten de lijntjes gekleurd moet worden."

Mijn opmerking:

Buiten de lijntjes kleuren is mooi, want het betekent dat je flexibel met de richtlijnen om kunt gaan. Dat heeft zijn voordelen. Maar juist in die flexibiliteit schuilt het gevaar van (structureel) grensoverschrijdend gedrag. En het gevaar van willekeur. Want integriteit komt van binnenuit. En wat er aan die binnenkant zit, is voor iedereen anders. Daar kom ik straks nog even op terug.

Het lijkt me niet verstandig deze regel over het kleuren buiten de lijntjes op te nemen in een gemeentelijk jaarverslag. Regels zijn er immers niet voor niets. Voordat je het weet, gaat dit een eigen leven leiden en weet niemand meer waar hij of zij aan toe is. Zeker de burger waar u het allemaal voor doet, niet meer.

2. Rol management (blz. 5):

"Voortdurende aandacht voor integriteit is nodig. Integriteit hoort thuis in alle aspecten van het werk, de bedrijfsvoering en het personeelsbeleid: werving, selectie en introductie van personeel, werkinstructies, werkoverleg, opleiding en training, functionerings- en exitgesprekken."

Opmerking:

Het jaarverslag meldt niet dat binnen de rol van het management juist voortdurend aandacht nodig is voor een integere handelswijze richting burgers/inwoners. Het jaarverslag noemt slechts de aandacht die uitgaat naar de interne organisatie. Juist omdat de burger/inwoner met een vraag/verzoek vaak afhankelijk is van de gemeente, dient dit binnen de integriteitsregelingen en ook in dit jaarverslag, een speerpunt van beleid en rapportage te zijn. Dat heb ik niet kunnen lezen.

3. Integriteitsmeldingen door inwoners:

Nergens in het jaarverslag wordt duidelijk op welke wijze burgers hun integriteitsmeldingen kunnen indienen. Niet bij wie, niet waar en niet hoe. En ook niet of het wel gebeurd is. Het jaarverslag meldt evenmin op welke wijze zij hier in 2019 actief op geweest zijn via bijvoorbeeld acties, artikelen in de media, de gemeentelijke website. Of gewoon in gesprekken met u of met uw ambtelijke staf.

4. Hulp aan burgers:

Het jaarverslag gaat uitgebreid in op de ondersteuning/deskundigheidsbevordering van zowel raads- en commissieleden als wel gemeentelijke medewerkers. Nergens is melding gemaakt van inhoudelijke ondersteuning die inwoners krijgen als zij een integriteitsmelding doen, noch meldt het jaarverslag waaruit die ondersteuning dan bestaat.

5. Koppeling bezwaarschriften en integriteit:

Het jaarverslag geeft geen meldingen van integriteitsschendingen die burgers via de een bezwaarprocedure hebben gedaan. Dat roept de vraag op of er een dergelijke automatische koppeling van bezwaar naar de coördinator integriteit bestaat. Juist bezwaarprocedures gestart door burgers/inwoners kunnen een bron zijn om integer handelen te toetsen en te verbeteren.

6. Koppeling met cliëntervaringsonderzoek:

Het jaarverslag geeft geen overzicht van de inbreng van de coördinator integriteit in tevredenheidsonderzoeken die de gemeente onder burgers houdt. Denk hierbij aan het jaarlijkse cliëntervaringsonderzoek dat verplicht op grond van artikel 2.5.1, eerste lid, van de Wmo en opgenomen is in de gemeentelijke verordening Wmo. Is deze inbreng er en zo ja, waarom is die niet in het jaarverslag vermeld?

7. Aantal meldingen:

Het jaarverslag meldt: **Integriteitskwestie in relatie tot externe (blz. 9): nul. (0)**. Betekent dit dat burgers inderdaad niet weten waar ze integriteitsschendingen kunnen melden?

Het jaarverslag meldt dat er in 2019 in totaal slechts 10 meldingen van integriteitsschendingen zijn gedaan. Gezien de vele contacten die er binnen het gemeentelijke apparaat ontstaan, maar ook gezien de vele duizende contacten met externen (zoals burgers) is dit heel weinig. Wat zegt dit over de toegankelijkheid van de regelingen?

8. Samengevat:

Ik mis in het jaarverslag Integriteit de zorg en aandacht voor de Helmondse inwoners. Alsof alle integriteitsmaatregelen, cursussen, aandacht, etc. alleen gericht zijn op onze volksvertegenwoordigers, het college en de ambtelijke staf. Ik lees het als een regeling die alleen voor de internen geldt. Dit wordt bevestigd door de korte taakomschrijving van de 3 vertrouwenspersonen, genoemd in het verslag, die slecht gericht is op de ambtenaren.

Ik mis ook de mogelijkheden die burgers hebben om integriteitsmeldingen te doen. Het enige dat ik uit ervaring weet is dat er de weg van de bezwaarschriften bestaat. Is dit wat u als volksvertegenwoordiger wilt? Hoe integer is dit?

Tot slot: even terug naar de inleiding van het jaarverslag en het kleuren buiten de lijntjes. Het melden van integriteitsschendingen vraagt moed. Want wie wil nu de boodschapper van slecht nieuws zijn? Wie wil er nu klokkenluider zijn? Dat geldt voor u als volksvertegenwoordiger, dat geldt voor de leden van het college, maar ook voor uw ambtelijke staf. Juist om deze dapperen te beschermen is het kleuren buiten de lijntjes niet gewenst. En als u dit uitgangspunt hanteert in uw beleid, ook in uw beleid gericht op de inwoners van Helmond, en dit beleid uitdraagt in uw doen en laten, dan zal het aantal meldingen in uw jaarverslag 2020 mogelijke aanzienlijk hoger zijn. Daar ben ik van overtuigd.

H.H. 9 maart 2020.